

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania D. Spółki z o.o. w Z. (dawniej T. Spółka z o.o. w Z.)
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Zabrzu
z udziałem zainteresowanych: K. B., M. B., A. B., W. G., A. H., K. K., Z. K., E. K., D.
L. K., J. M., J. R. i I. W.
o ustalenie właściwego ustawodawstwa,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 lipca 2016 r.,
skargi kasacyjnej D. Spółki z o.o. w Z. (dawniej T. Spółka z o.o. w Z.) od wyroku
Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 20 stycznia 2015 r., sygn. akt III AUa 3239/13,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od D. Spółki z o.o. w Z. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Zabrzu kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 20 stycznia 2015 r. oddalił apelację D. Spółki z o.o. w Z. (dalej jako płatnik składek) od wyroku Sąd Okręgowy w Gliwicach z dnia 19 czerwca 2013 r., którym oddalono odwołanie płatnika składek od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Zabrzu z dnia 17 sierpnia 2012 r. odmawiającej wydania zaświadczenia potwierdzającego,

że zainteresowani podlegali w spornym okresie polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych w związku z pracą w Niemczech.

W skardze kasacyjnej płatnik składek zarzucił naruszenie prawa materialnego, a to: a) art. 12 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (dalej jako rozporządzenie podstawowe); b) art. 13 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt. 1 i art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych; c) art. 11 ust. 1 rozporządzenia podstawowego; d) art. 11 ust. 3 lit. a) rozporządzenia podstawowego; e) art. 14 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji zabezpieczenia społecznego (dalej jako rozporządzenie wykonawcze); f) art. 2 ust. 1-3 ustawy z dnia 9 lipca 2003 r. o zatrudnieniu pracowników tymczasowych; g) art. 18 ust. 1 pkt. 4 w związku z art. 18a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r., o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy; h) przepisów Decyzji nr A2 z dnia 12 czerwca 2009 r. dotyczącej wykładni art. 12 rozporządzenia podstawowego.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez jego zmianę i zobowiązanie organu rentowego do wydania poświadczeń A1.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono w pierwszej kolejności potrzebą wykładni art. 14 ust. 1 i 2 rozporządzenia wykonawczego w zakresie sformułowania, „który normalnie tam prowadzi swoją działalność” i mieszczącego się w zakresie rozwinięcia tej definicji jako „pracodawcy zazwyczaj prowadzącego znaczną część działalności innej niż działalność związana z samym zarządzaniem wewnętrznym...”, przy uwzględnieniu „art. 12 ust. 1 i innych” rozporządzenia podstawowego i ustawy o zatrudnieniu pracowników tymczasowych, wymagającej odpowiedzi na pytanie „czy prawidłowym i wystarczającym jest uwzględnienie jako decydującego dla oceny znacznej części działalności w rozumieniu ww. art. 14 ust. 1 i 2 rozporządzenia

kryterium przychodów w państwie delegowania i państwie siedziby pracodawcy, gdy tenże nie osiąga ich na terenie państwa swojej siedziby, ale cała jego specyficzna działalność - rekrutacja pracowników, a następnie ich zatrudnianie i delegowanie odbywa się na terenie państwa siedziby pracodawcy”.

Skarżący powołał się również na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, gdyż „sądy orzekające nie uwzględniły wszystkich okoliczności występujących po stronie skarżącego, a związanych z zatrudnieniem pracowników delegowanych, a przede wszystkim ze specyfiką prowadzonej przez skarżącą działalności, przejawiającą się wyłącznie w rekrutowaniu, zatrudnianiu i delegowaniu pracowników tymczasowych do innego państwa, która to działalność jest podstawową dla skarżącego oraz ze specyfiką tego zatrudnienia, rodzajem pracy, w której stosunek pracy jest realizowany na rzecz „pracodawcy użytkownika”, który nie jest stroną tego stosunku jak też nierozważenie tych wszystkich okoliczności przy uwzględnieniu wyrażenia „zazwyczaj” zawartego w art. 14 ust. 2 rozporządzenia [wykonawczego] - mogących prowadzić do wniosku, że w rozpatrywanej sprawie znajdzie zastosowanie art. 12 ust. 1 rozporządzenia [podstawowego], a w konsekwencji, że zainteresowani pracownicy podlegają ubezpieczeniom społecznym w Polsce”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym

skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5). Z kolei z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest

wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżący nie wykazał tak rozumianych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Po pierwsze, odwołując się do przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej skarżący pomija, że nie jest możliwe jednoczesne wykazywanie, iż w sprawie występuje potrzeba wykładni określonych przepisów prawa i że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona. Albo jest tak, że wykładnia danych przepisów jest prosta i w związku z tym ich naruszenie jest oczywiste, albo tak, że wykładnia ta rodzi istotne wątpliwości, wobec czego naruszenie przepisów nie może być oczywiste (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, LEX nr 1770903). Potwierdza to sam skarżący powołując się na nieuwzględnienie i nierozważenie wskazanych przez niego „okoliczności jako - przy uwzględnieniu wyrażenia „zazwyczaj” zawartego w art. 14 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego - mogących prowadzić do wniosku, że w sprawie znajduje zastosowanie art. 12 ust. 1 rozporządzenia [podstawowego]”.

Po drugie, w odniesieniu do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych skarżący pomija, że wypełnienie obowiązku przedstawienia okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów nie może być zastąpione przez ograniczenie się do

sformułowania samego pytania, jak czyni to skarżący, ale konieczne jest przeprowadzenie wyводу jurydycznego w zakresie wykazania, jak przepisy te powinny być rozumiane (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, LEX nr 1212045; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, LEX nr 1215465; z dnia 15 lutego 2012 r., I PK 130/11, LEX nr 1215258; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 293/11, LEX nr 1214577; z dnia 29 stycznia 2014 r., II UK 451/13, LEX nr 1486974). W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wyводу takiego brak, a rzeczą Sądu Najwyższego na etapie przedsądu nie jest jego poszukiwanie w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych i formułowanie za skarżącego prawidłowego wniosku w tym zakresie.

Niezależnie od tego należy zauważyć, że formułowane przez skarżącego wątpliwości znalazły wyjaśnienie w wyroku składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r., II UK 100/14 (Monitor Prawny 2015 nr 23, s. 1233-1234). W wyroku tym zajęto stanowisko, że po pierwsze - określenie „normalna działalność” (art. 12 ust. 1 rozporządzenia podstawowego) oznacza prowadzenie znacznej części działalności (rozumianej jako „znacząca działalność”), innej niż związana z samym zarządzeniem wewnętrznym na terytorium państwa członkowskiego, w którym pracodawca ma siedzibę (art. 14 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego); po drugie - w publikacji Komisji Europejskiej pt. „Praktyczny poradnik: Ustawodawstwo mające zastosowanie do pracowników Unii Europejskiej (UE), w Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) i w Szwajcarii” stwierdzono między innymi, że fakt prowadzenia znacznej części działalności w państwie delegującym można sprawdzić poprzez szereg obiektywnych czynników, a do tych szczególnie istotnych należy liczebność personelu administracyjnego delegującego przedsiębiorstwa pracującego w państwie delegującym i w państwie zatrudnienia, przy czym obecność wyłącznie personelu administracyjnego w państwie delegującym wyklucza możliwość zastosowania do tego przedsiębiorstwa przepisów dotyczących delegowania; po trzecie - co prawda praktyczny poradnik nie ma waloru wiążącego, niemniej wskazuje na pewną unijną praktykę wykładni art. 14 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego i z tego względu nie może być pomijany w procesie stosowania prawa; po czwarte - przedmiotowa ocena ma

charakter ustalenia faktycznego i co do zasady nie może być podważana zarzutem obrazy prawa materialnego.

Z niekwestionowanych ustaleń stanowiących podstawę zaskarżonego wyroku wynika, że na terenie Polski skarżący nie prowadził w spornym okresie normalnej działalności w rozumieniu art. 12 ust. 1 rozporządzenia podstawowego w związku z art. 14 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego, gdyż zatrudniał jedynie personel administracyjny i z tego właśnie względu „jego przychody były generowane wyłącznie przez działalność zagraniczną”.

Z tych przyczyn na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.